

ئەو كۆمارە بە بېرىارى خەلگ ھەلنەوہشاوہتەوہ و شەرعىەتى ئەو بېرىارە لەجىي خۆيەتى

وتارى رېزدار حسەين يەزداپنەنا لە رېۋەسى ۶۴ ھەمىن ساڭوگەرى دامەززاندى دەولتەتى جەھورىي كوردستان

خوشك و برايانى خۆشەويست!
تېكۆشەرانى ژن و پياوى ريزەكانى
پارتى ئازادىي كوردستان!
ئەمق رۆژىكى زۆر گەورەيە لە مېژووى
نەتەوگەماندا؛ رۆژىك كە پېيۋىستە تاك
بەتاكى رۆلەكانى نەتەوہى كورد لە
ھەموو پارچەكانى كوردستان و لە ھەر
كۆپىيەك كە ھەن شانازى پېۋەبەكەن و
ھەستى باوهر بەخۆبوون لاي خۆيان
دەمەزەرد بگەنەوہ. ئەمق رۆژى ۲ى
رېئەندان رۆژى بەدەولتەت بوونى كوردە.
راست ۶۴ سال لەمەويەر لە پۆژىكى ئاوادا
و بە كەشو ھەوايەكى ئاوا ساوہوہ پاش
ماوہيەك زەمىنە و بوار بۆ خۆشكرىن،
نەتەوگەمان بە رېئەرايەتېي پېشەواي
نەمر لە مەيدانى چوارچراي شارى مەھاب
لە كۆبوونەوہيەكى گەورەدا بېرياراندا
بە دامەززاندى دەولتەتى جەھورى
كوردستان.

چەند جارېك لەگەل سۆقرات موقايەسم
كردوہ. ئەوہ تېكچوونى سىياسەتى
نۆيەدولتەتى بە زەرەرى كورد بوو كە
كۆمارى رووخاند، سەوداي نەوتى ئىئوان
سۆقىتە و دەولتەتى ئىزان بوو كۆمارى
تېدا كرايە قوربانى، ھەرچەند ئىستاتەگەر
باس لە رۆژەكانى رووخانى كۆمار دەكەين
خۆزگە دەخوازىن كۆمارى كوردستان
بېتوانىيايە سىياسەتى بەرەنگارى و
مقاومەتى بەرانبەر ھېزىشى ئەرتەشى
شاھەنشاهى بگرتايەتەبەر. ئەزموونى
شەپرى قارەمانانەى بارزانىيەكان بە
فەرماندەيى بارزانىي نەمر دەيسەلمېتى
كە ئەرتەشى شا ئەوہندە پەريووت بوو
كە ئەگەر ھېزىكى لېھاتو لېي وەكار
بگەوتايە نوور نەبوو تەرازووى ھېز بە
قازانجى كۆمار و كورد بسوورپايە.

خالى دىكەى تايبەتمەندىي PAK و
سنووربەندىي ئىمە لەسەر درۆژەدانە بە
كۆمار. كۆمار بە ويستى نەتەوہى ئىمە
دامەزرا، بەلام بە پىلانى نۆيەدولتەتى و
بەھېزىشى نوژمنى داگيركەر رووخاندرا.
كەواتە ئەو كۆمارە بە بېرىارى خەلگ
ھەلنەوہشاوہتەوہ، شەرعىەتى ئەو بېرىارە
لەجىي خۆيەتى. ھەر ئەوہ بوو كە پارتى
ئازادىي كوردستان لە يەكەم سالەكانى لە
دايك بوون وەسەرپىكەوتنى، سىياسەت
و ئامانجەكانى كۆمارى گرتەوہبەر و لە
يەكەمىن كۆنگرەى خۆيدا درووشمى
ئاوہندىي خۆى و ئامانجى ديارىكارووى
خۆى كرده دامەززانندەوہى كۆمارى
كوردستان. ديارىكردى ئەو ئامانجە بۆ
ھېزە سىياسىيەكان و بۆ گەلى كورد لە
رۆژەولتەتى كوردستان دەتوانن ھەموو
ھېزە سىياسىيەكان لەيەك نزيك بكتاەوہ
بىگانە ھاوپەيمانى يەك و ھېچ
گيرۆگفتىك لەسەر ئەوہى كە كورد ھىچ
ئامانجىكى ھەبن نەھيئەت.

ھەرەھا ھەلكرندەوہى يەكئ لە
ديارتري ھىماكانى كۆمارى كوردستان
واتە ئالائى كوردستان. ئىوہ دەين بزنان
كە ئالائى كوردستان ۱۶ سال لەمەويەر
لە كاتىكدا بەداخوہ نەوہى نوئ ئەو
ئالائىي نەندانسى، ئەو ئالائى جىگەى
باس نەبوو، قەسى لئ نەدەكرا، لەھىچ
كوئ نەدەبىندرا، ۱۶سال لەمەويەر لە
رۆژىكى دروست ئاوادا لە ۲ى رېئەنداندا
جارىكى دىكە پارتى ئازادىي كوردستان
ئەو ئالائىي ھەلكرندەوہ. سىدىي ئەو
رۆيەسمە مېژوويە ھەيە. ھىوادارم
يەك بە يەكى ئىوہ و رۆژىك يەكەبەيەكى
رۆلەكانى نەتەوہى كوردى بتوانن ئەو
رۆيەسمە بىيىن و شانازى بگەن بە
پەچەشكىنىي حيزنەكەيانەوہ.

ھەرەھا پېدانى دەورى سەرۆكايەتى بە
كۆرى پېشەوا قازى محەمەد لە PAK
دا شتىكى پېر مانا بوو. شتىكى پېر
مانايە كە پېشەوا لە پىئانو ئامانجەكانى
نەتەويەكدا خەبات بگا و گيان بەخت
بگا و دواتر كۆپەكەى ئەو رېگايە درۆژە
بدا.

ئەمانە كۆمەلېك تايبەتمەندىن لە
سىياسەت و ھەلئويستى پارتى ئازادىي
كوردستاندا بەرانبەر خۆيئندەوہى
كۆمار و ھۆكارى رووخانى كۆمار و
بەرانبەر درۆژەدانى كۆمار و خەبات بۆ
دامەززانندەوہى كۆمارى كوردستان. ئىمە
لەسالى ۵۷ ھەتاوى واتە ۱۹۷۹ زايىنىدا
كانىك رېژىمى شا رووخا دەرەفەتېكى
گەورەمان لە كىسچوو كە كورد جارېكى
دىكە كۆمار دابەمەزىنېتەوہ. بە راشكارووى
دەتوانم بلىم ئەگەر ئەو دەم تەمەنى
تېكۆشەرانى پارتى ئازادىي كوردستان
وا بايە و ئەم ھېزە لە مەيداندا بىوايە
لەو دەرەفەتە كەلكمان وەردەگرت و
جارىكى دىكە كۆمارى كوردستانمان
دادەمەززانندەوہ. ئەو بېرىارە لەجىي
خۆيەتى و بەلئىن بىن لەئىئوان ئىمەدا كە
رۆژىك لە يەكەمىن دەرەفەتەكانى رزگارېي
ولتەكەماندا جارېكى دىكە كۆمارى
كوردستان دابەمەزىنېتەوہ...

درۆژەى وتار لە لاپەرە ۵

سۆيئندەكەى جەنابى پېشەوا بەسە ،
بۆ ئەوہى روون بېتەوہ ئەو قەوارەيە چ
بووہ. كاتىك كە سۆيئند دەخوا بە خودا
و بە كەلامى عەزىمى خودا كە پارىزەرى
ئىستقلال و سەرەخۆيى كوردستان بىن،
تۆبلىي كەسايەتېيەكى ژىرو خۆيئندەوارى
وگكوو پېشەوا قازى محەمەد، كە
دوو سىن ھەزار كىتېبى ئەو دەم لە
كتىبخانەكەيدا ھەبووہ، نەزانى ئىئوان
سەرەخۆيى و خودموختارى لىكېكاتەوہ؟
بىجگە لەوہ ئەو رېپۆرتاژانەى كە
رۆژنامە و گۆڤارەكانى ئەو دەم لە رۆژى
۲ى رېئەندانىان نووسىوہ، سەرەبىرەكەى
ئەوہە: «جىژنى ئىستقلال و سەرەخۆيى
كوردستان». لەوہش بترانن، چۆن دەكرئ
كۆمارى كوردستان بە خودموختار ناو
بېردىرئ لەحالىكدا جۆرى دەولتەتەكەشى
لەگەل دەولتەتى ناوہندى جىبابو؟ لە
ئاوہند رېژىمى پاشايەتى ھەبوو، لە
كوردستان سىستەمى جەھورى دانرا.
لە ھىچ كوئى دونيا نە نموونەى وابوہ
و نە دەشېبەتەوہ كە لە ناوہند سىستەم
پاشايەتى بىن و لە شوئىتېكى دىكەى ھەر
ئەو ولتە سىستەم كۆمارى بىن. پاشان
كۆمارى كوردستان قەوارەى دەولتەتى
رېكخستووہ. سەرکۆمارى ھەبووہ،
كابىنەى وەزىرانى ھەبووہ، ئەرتەشى
ھەبووہ، لەگەل دەرەوہ سىياسەتى كروہ
و پىئوہندىي ھەبووہ، پىئوہندىي بازىگانى
دامەززانندەوہ لەگەل دەروويەرى. بۆيە
رەوا نىيە دەولتەتېكى مۆبىرنى كورد
بە ناوچەيەكى خودموختار و ئۆتۆتۆمى
يان بە قەوارەيەكى خودموختار، نىو
بېردىرئ.

سنووربەندىيەكى دىكەى ئىمە لەگەل
نۆستانمان لەسەر شكىستى كۆمارە.
ئەدەبىياتى پاش كۆمار ھەتا ئىستاش
باس لەو دەكا كە كۆمارى كوردستان
لە ئاكامى كەم و كورويى نىوختويى و
شتى لەو بابەتە تېكشكاوہ. لەحالىكدا
راست بەپېچەوانەوہ كۆمارىك كە لە ۱۱
مانگا تونابىتتى ئەم ھەموو پېشكەوتنە
نىشان بدا، غەدرىكى گەورەيە كە لە
شايسەتىي و لېھاتوويى سەرکۆمارەكەى
و وشارىيە خەلگەكەى كەم بگرتەوہ.
كۆمارى كوردستان لەئاكامى سىياسەتى
جىھانى تېكشكا. كۆمار لە ئاكامى
سەوداي ئىئوان يەكىتېي سۆقىتە لەگەل
ئەمرىكا لەلايەك و يەكىتېي سۆقىتە و
دەولتەتى ئىئوان لەلايەكى دىكەوہ تېكشكا.
دەنا لە ئىئوان كى شايستەتر لە پېشەوا
بوو؛ رەزا خانى پەھلەوى؟ رەزا خانىك
كە تۆكرەى ژنەپال و ئەفسەرەكانى
ئەرتەشى ئىنگلستان بوو؟. بەلام كورد
پېشەوايەكى حەكىم و زاناي ھەبوو كە من

كۆمەلى كوردەوارىي و ھەست و بىرى
پەسەنى ئەم مىللەتە بووہ. پېشەوا
قازى محەمەد سەرەخۆيى كۆمار و
بېرىارى كوردى نەك تەنيا بەرانبەر
تاران پاراست، بەلكو ئەوہ خالىكى
گرىنگە كە سەرنجى بەدن، پېشەوا

كۆمارى كوردستانى بەرانبەر سىياسەتى
ئەو دەمى يەكىتېي سۆقىتەيش پاراست.
چوونكە لە دەمەدا يەكىتېي سۆقىتە لە
رېگاي كۆمارى ئازەربايجانە سىياسەتى
ئەوہ بوو كە كۆمارى كوردستان تەنيا
ناوچەيەكى خودموختار و ئۆتۆتۆمى
بىن لەچوارچۆيەى كۆمارى ئازەربايجانى
ئىئواندا، بەلام پېشەوا ئەوہى لە زلھىزىكى
جىھانى قەبوول نەكرد. كەواتە ئەوہ
درۆيەكى روونە كە نوژمان دەيانەوئى كۆمار
بەدەسكردى بىگانە بناسىنن. كەسانىك
ئەو بوختانە بۆ گەلى كورد ھەلئەبەسەنن،
كەسانىك كۆمار و شۆرپەكانى كورد بە
دەسكردى بىگانە دادەنن و تەنانەت ئەم
حكومەتى كوردستانەش لەو پىئاسەيە
بەدەر ناكەن، كە خۆيان ھەموو مان
و بوونيان بە بېرىارى دەرەكى بووہ. ھەر
لە ئىئواندا رەزا شاي پەھلەوى كى ھىتايە
سەركار؟ كى دەولت و ئەرتەشى بۆ
پىكەوہنا؟ مەگەر دەولتەتى ئىنگلستان
نەبوو كە كوردەتاي بۆ رەزاشا رېكخست
و دەولتەتى تازەى ئىئوانى دامەززانن،
مەگەر راوئىزكاران و كاربەدەستانى
رۆژئاوايى ھەتا ئاخىرىن رۆژەكانى تەمەنى
رېژىمى شاھەنشاهى لە ئىئواندا ھەمەكارە
و كاربەدەستى حىياتىي ئەو دەولتە
نەبوون؟ ئەى توركىيە كىن دايەمەززانن؟
ئەى مەگەر دەولتەتى توركىيە كى مالى
لە ئاكامى سات و سەودا بە نەتەوہى
كوردەوہ نەبوو، لە ئاكامى ئەوہدا نەبوو
كە حكومەتى مەلىكېي شېخ محەمود
پشتگىرىي لئ نەكرئ و ھېزىش بگرتتە
سەرى و مافىك كە كۆمەلەى گەلان
بۆ كوردى لە «پەيماننامەى سېڤەر»دا
سەلماندبوو، زىندە بەچال بگەن لە ئىئوان
توركىيە و برىتانىادا؟ ئەى دەولتەتى عىراق
كىن دايەمەززانن بىجگە لە ئىنگلستان؟
ئەى دەولتەتى سوورىيە كىن دايەمەززانن؟
بانگەشە و تەبلىغاتى نوژمنەكانى كورد
بۆ ئەوہيە كورد دەستى بە نۆستى
نۆيەدولتەتى رانەگا، بۆ ئەوہيە حەول
نەدەين لە ئاستى نۆيەدولتەتېدا نۆستانمان
ھەبىن و پشتىوان بۆ خۆمان پەيدا بگەين،
ھەر بۆيە زۆر سەيرە كەسانىك بوختانى
بەستراوہىي بۆ نەتەوہى ئىمە ھەلئەبەسەنن
كە ھەموو بوونى خۆيان، سەرەوہريان،
حاكىمەتايان، دەسەلائيان، ئەرتەشيان،
دەولتەت و قەوارەيان ھەمووى لەلايەن
زلھىزەكانەوہ دانرابىتت.

ئىمە لەگەل خۆيئندەوہى دىكەش،
خۆيئندەوہى نادروستى دىكەش لە نىو
خودى نەتەوگەماندا پوويەروويىن لەسەر
كۆمارى كوردستان و زۆرجار زولمە لە
كۆمار كراوہ كە ئەو جۆرەى كە بووہ
نەناسىندراوہ، بەلكوو بەپىئە مەسلەحەت

ھەر ماوہ قومەى كورد زمان، نايشكىتئى
دانەرى تۆيى زەمان.
خوشك و بېريانى بەرپزا
جىھانى تەرتىباتىكى سىياسى لە
رۆژەولتەتى ناوہراست درا كە نەتەوہى
كوردى خستە زىندانىكى قايەمەوہ؛

خۆيئندەوہى تايبەتى بۆ ئەو كۆمارە
ھەيە، كە لە لاىكەوہ بەرپەرىچى سىياسەت
و بانگەشەى نوژمنەكانمان دەداتەوہ
و لە لاىكەشەوہ نادروستى ھىندىك
خۆيئندەوہى نىو بزووتنەوہى كورد
دەسەلمېتن. نوژمنەكانمان فېزىيون
حەول بەدن سەركردەكانمان سووك
بگەن، بوختان و درۆيان بۆ ھەلبەستەن.
ئەگەر چەستەيان پى تېزۆر كرا باشە،
دەنا حەولەدەن كەسايەتايان تېزۆر
بگەن. ھەرەھا حەول دەدەن خەباتمان،
تېكۆشامان و دەسكەوتەكانمان بە كارى
بىگانە و بە دەسكردى بىگانە دابىنن.
خۆيئندەوہى نوژمنانى كورد بۆ كۆمار
ئەرتەشى پې زەبوونەنگى بۆ رېكخرايوو،
دەولتەت و زىندان و ھەموو ئامرازەكانى
سەركوت و داگيركەرى بۆ پىكەوہنرابوو.
بەلام، كۆمارى كوردستان تەواويى ئەو
تەرتىباتەى ھەلوہشانندەوہ و نەخشەى
داگيركەرانى بۆ توندنەوہى نەتەوہى
كورد پوچەلكردەوہ و بەفېزىيان و
دەريخست: نەتەوہى كورد ئەگەر لە ژىر
ھېزىش و زەبوونەنگ و سەركوتدا بىشكىت
بەلام كۆل نادا و لە ھەردەرفەتېك كە بۆى
بەرەسئى جارېكى دىكە ھەلئەستېتەوہ
و ئالائى خۆى ھەلئەكاتەوہ. كۆمار
بەلگەى ئەو كۆلئەدانى نەتەوہى
كورد بوو، بۆيە پايتەختى كۆمار بووہ
مەلئەندى پىشت بەپشت دامەززانن،
كورد، بووہ مەلئەندى قۆل لەقۆل يەك
كردنى سەركردە و تېكۆشەرەكانى كورد
لە ھەموو پارچەكانى كوردستان. ھەر
بۆيە بەھەلگەوت نەبوو كە سەركردەى
شۆرپى بارزان و ھېزەكانى بارزانىي نەمر
لەو كۆمارەدا بەفەرمى پېشوازيان لىكرا
و بارزانى فەرماندەيى ھېزى رزگارېي
گەلى كوردى وەئەستۆگرت. تېكۆشەرانى
كورد لە پارچەكانى دىكەى كوردستانەوہ
دەستى ھاوكارىيان لەگەل پېشەوا نا و
خۆيان بۆ كۆمار تەرخانكرد. ئەوہ بە بەر
چاوى چوار دەولتەتى ناوچەكەوہ بوو،
بەبىن پرىنگانەوہ، بەبىن ترس و بەبىن
سلەمىنەوہ لەوہى كە ئەو دەولتەتانە
فشار بخەنە سەر پېشەوا و كۆمارى
كوردستان.

ھەر وەكوو عەزىم كردن، ۱۱ مانگ
بۆ ژيانى نەتەوہيەك يەكجار كەمە،
بەلام لەو ۱۱ مانگەدا كارى ئەوہندە
كرا كە نوای رووخانى كۆمارىش لە
ھەموو بزووتنەوہەكانى كورددا لە ھەموو
پارچەكانى و ئىستاش لە باشوورى
كوردستان دا كە حكومەت و پارلەمانى
ھەيە، بەشېكى زۆر لە رەمز و ھىماكانى
كۆمار زىندوون؛ لەوانە ئالائى كوردستان،
ناو و ھېزى پېزۆرى پېشەمەرگە، سروودى
نەتەواپەتيمان، سروودى «ئەى رەقىب

بزووتنەوہ و راپەرىنى گەلى كورد لە
ھەموو پارچەكانى بە خۆيناوتريين شىوہ
سەركوت كرابوو، رېئەرانى كورد لەسېدارە
درايوون، رىكەوتننامەيەك بەناوى
رىكەوتننامەى «سەعدئاباد» لە تاران
ئىمزا كرابوو كە سەندەى ھاوپەيمانىيەتى
و ھاوكارىي ئىئوان دەولتەتە داگيركەرەكانى
كوردستان و دەولتەتى ئىنگلستان بوو بۆ
بەستەنەوہى گەلى كورد، بۆ لە زىندان
ھىشتنەوہى گەلى كورد و بۆ ئەوہى
سەرەوت و سامانى كورد بىزىزئ و
بەتالان بېردىرئ. پەيماننامەيەك ئىمزا
كرابوو كە بە مېليارد پارەى تېچوويو،
ئەرتەشى پې زەبوونەنگى بۆ رېكخرايوو،
دەولتەت و زىندان و ھەموو ئامرازەكانى
سەركوت و داگيركەرى بۆ پىكەوہنرابوو.
بەلام، كۆمارى كوردستان تەواويى ئەو
تەرتىباتەى ھەلوہشانندەوہ و نەخشەى
داگيركەرانى بۆ توندنەوہى نەتەوہى
كورد پوچەلكردەوہ و بەفېزىيان و
دەريخست: نەتەوہى كورد ئەگەر لە ژىر
ھېزىش و زەبوونەنگ و سەركوتدا بىشكىت
بەلام كۆل نادا و لە ھەردەرفەتېك كە بۆى
بەرەسئى جارېكى دىكە ھەلئەستېتەوہ
و ئالائى خۆى ھەلئەكاتەوہ. كۆمار
بەلگەى ئەو كۆلئەدانى نەتەوہى
كورد بوو، بۆيە پايتەختى كۆمار بووہ
مەلئەندى پىشت بەپشت دامەززانن،
كورد، بووہ مەلئەندى قۆل لەقۆل يەك
كردنى سەركردە و تېكۆشەرەكانى كورد
لە ھەموو پارچەكانى كوردستان. ھەر
بۆيە بەھەلگەوت نەبوو كە سەركردەى
شۆرپى بارزان و ھېزەكانى بارزانىي نەمر
لەو كۆمارەدا بەفەرمى پېشوازيان لىكرا
و بارزانى فەرماندەيى ھېزى رزگارېي
گەلى كوردى وەئەستۆگرت. تېكۆشەرانى
كورد لە پارچەكانى دىكەى كوردستانەوہ
دەستى ھاوكارىيان لەگەل پېشەوا نا و
خۆيان بۆ كۆمار تەرخانكرد. ئەوہ بە بەر
چاوى چوار دەولتەتى ناوچەكەوہ بوو،
بەبىن پرىنگانەوہ، بەبىن ترس و بەبىن
سلەمىنەوہ لەوہى كە ئەو دەولتەتانە
فشار بخەنە سەر پېشەوا و كۆمارى
كوردستان.

بە دامەززانى كۆمارى كوردستان
نەتەوہى كورد لە بەشېك لە
نىشتمانەكەيدا رزگار بوو و داگيركەرى
و دەربنا و لە ھەموو گرېنگىر خۆى لە
دەولتەتى شاھەنشاهى ئىئوان جىباكرەدەوہ.
كۆمار ئەرتەشى پېشەمەرگەى دامەززانن،
لە ماوہيەك ۱۱ مانگيدا كە بۆ ژيانى
نەتەويەك يەكجار كەمە، ھەنگاو و
قەلمبازى گەورەى ھاويشت، زيانى
دايكمان كرايە رەسمى، خۆيئند رەمىنى
پېدرا، ھونەر و شىعەر و ئەدبىيات و شائو
و سىنەماى كوردى لە ماوہى ئەو ۱۱
مانگەدا دەورى خۆيان گېزا، ئەو چىن و
توئۆزانەى كە تا پېش كۆمارى كوردستان
دەرەفەتى ھاتنە مەيدانيان پىن نەدرايوو
ھاتنە مەيدان و وەكوو بەشېك لە
كۆمەلگاي گشتىي كوردەوارىي تواناكانى
خۆيان بۆ سەركەوتن و بۆ پېشكەوتنى
كوردستان تەرخان كرد.

بە دامەززاندى كۆمارى كوردستان
ناكۆكى و چەن بەرەكى ئىئوان ريزەكانى
كورد كۆتايى ھات، لەو ھەرتەمە
كە كۆمارى لئ دامەززابوو، ئاشتى و
خۆشەويستى و يەكتروستىن گەرايەوہ نىو
كۆمەلەى كوردەوارىي و شەپروناكۆكىيەك
كە نوژمن ھەلئى دەدا پەرى پېيدا و
ئەو تۆوہى كە لە نىو خەلكدا چىنرابوو
بۆ ناكۆكى و نوويەرىكى، كۆتايى پىن
ھىندرا. بە دامەززانى كۆمار، كورد نەك
ھەر ھەستى بە ئازادى كرد، بەلكو
ھەستى بە ھەبوونى خۆى كرد، ھەستى
بە سەرەرزىي و سەرەويىي خۆى كرد.
بەھەق دامەززانى كۆمار گيانىكى تازەى